

Aan Adviescommissie Sociaal Bestuurlijk
Gemeente Oss

Afdeling Werk & Inkomen
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
21 februari 2022		Ester Biezen	
Onderwerp			
Resultaten Participatiewet en crisisaanpak 2021			

Geachte commissieleden,

In de adviescommissie heb ik toegezegd u regelmatig te informeren over de voortgang van de Participatiewet.

Deze brief gaat over de resultaten van de Participatiewet en de crisisaanpak in 2021.

U ontvangt nog een aparte brief over het armoedebeleid inclusief schuldhulpverlening.

Arbeidsmarktsituatie

Na het uitbreken van de corona-epidemie wachtte ons een zware en langdurige recessie, luidde de voorspelling van de meeste economen en analisten. Een kleine 2 jaar later groeit en bloeit de economie, is de arbeidsmarkt krappere dan ooit en is het percentage werkenden nog nooit zo hoog geweest, aldus het UWV. Er zijn momenteel meer vacatures dan werkzoekenden. Ondanks deze krapte op de arbeidsmarkt vindt niet iedereen even snel een nieuwe baan. Werkzoekenden beschikken niet altijd over de juiste ervaring of opleiding die werkgevers zoeken bij het invullen van vacatures (of ze hebben arbeidsbeperkingen). Dit noemen we de mismatch op de arbeidsmarkt. Het zou beter zijn om meer te kijken naar de skills van werkzoekenden en minder naar harde eisen zoals diploma's en werkervaring. Die skills kunnen worden ingezet om over te stappen naar een kansrijker beroep. Dit vraagt nog wel om een cultuuromslag bij werkzoekenden en werkgevers.

Het percentage WW uitkeringen in procenten van de beroepsbevolking ligt in december 2021 in Oss op 2,1% (was 3% in december 2020). Dit is vergelijkbaar met regionale en landelijke cijfers.

Bijstandsvolume

a Met uitkering

Het CBS voorspelde eind 2020 nog een forse stijging van het bijstandsvolume in 2021. In Oss hielden we rekening met 5% stijging. De praktijk liet iets anders zien. Het aantal bijstandontvangers is gedaald tot het niveau van net voor de coronacrisis. In Oss is het reguliere bijstandsbestand met 4,5% gedaald. Door de toename van vergunninghouders in de uitkering komt de totale bestandsdaling in Oss uit op 2,7%.

Daar waar het kon hebben we ook in 2021 de dienstverlening voortgezet of omgezet naar online dienstverlening.

De bijstand is allang niet meer een tijdelijk vangnet. Ondanks dat er veel dynamiek zichtbaar is binnen het bestand, kan 75% van de mensen met een langdurige uitkering (langer dan 2 jaar) niet (meer) uitstromen naar betaald werk. Dienstverlening is gericht op aandacht geven, meedoen bevorderen, bestaanszekerheid bieden (in combinatie met ons armoedebeleid) en welbevinden verhogen.

14% van het totale uitkeringsbestand is opgenomen in het zogenaamde doelgroepregister vanwege een arbeidsbeperking. Elk jaar stijgt dit percentage licht. Dat is een logisch gevolg van de afschaffing van de Wajong en het stoppen van de instroom in de Wsw in 2015.

Bestand			31 dec 2018	31 dec 2019	31 dec 2020	31 dec 2021	
Met uitkering	Regulier bestand	< 27 jaar	144	152	182	169	
		> 27 jaar	1287	1266	1311	1259	
		Subtotaal	1431	1418	1493	1428	
	Vergunninghouder	< 27 jaar	41	21	20	36	
		> 27 jaar	128	107	110	115	
		Subtotaal	169	128	130	151	
Totaal			1600	1546	1623	1579	-2,7%

b Zonder uitkering: Werken met loonkostensubsidie (LKS) / Beschut Werk

Op 31 december 2021 werken 460 mensen met loonkostensubsidie (inclusief 66 personen in Beschut Werk) ten opzichte van 429 op 31 december 2020. De loonkostensubsidie wordt betaald uit het uitkeringenbudget BUIG. 176 mensen zijn in dienst van IBN en 284 mensen hebben een dienstverband bij reguliere werkgevers. Het aantal plaatsingen met loonkostensubsidie is licht gestegen ondanks de coronacrisis. De verwachting dat mensen met een arbeidsbeperking hun werk gaan verliezen, is nog niet zichtbaar in onze regio en in Oss. Daarnaast wordt jobcoaching ingezet voor loonwaarde-ontwikkeling en baanbehoud. Dit wordt betaald uit het re-integratiebudget. Alle mensen met loonkostensubsidie in dienst bij IBN ontvangen jobcoaching/begeleiding op de werkplek.

Uit de laatste (van november 2021) landelijke benchmarkcijfers van Divosa blijkt dat Oss 3,63% ten opzichte van het volume BUIG budget inzet op Beschut Werk. Landelijk is dat 1,65%.

Het volume loonkostensubsidie ten opzichte van het volume BUIG budget is 25,6% terwijl het landelijke gemiddelde 9,8% is.

Uit de benchmarkgegevens is duidelijk zichtbaar dat de gemeente Oss flink inzet op het plaatsen van mensen met een beperking richting werk.

Instroom in de uitkering

We hebben in 2021 met 936 mensen een gesprek gevoerd over hun inkomen (1172 gesprekken in 2020). In 2020, na de eerste lockdown, kwamen veel vragen binnen over de Rijksmaatregelen en het steunpakket.

Uiteindelijk is in 2021 aan 475 mensen een uitkering toegekend.

De 5 belangrijkste instroomredenen zijn:

Vergunninghouder	15%
Einde WW uitkering	13%
Verhuizing naar Oss	12%
Einde werk zonder recht WW	11%
Langere tijd geen inkomen	10%

Uitstroom naar (parttime) werk

In 2021 is van 531 personen de uitkering beëindigd. Dat is meer dan de 488 in 2020.

211 mensen hebben, ondanks de coronacrisis, betaald werk gevonden. 26 mensen zijn gestart met een studie en de uitkering van 284 personen is beëindigd om overige redenen zoals verhuizing en bereiken AOW uitkering.

Uit de landelijke benchmark van Divosa blijkt dat we bovengemiddeld presteren op uitstroom naar betaald werk (het gemiddelde percentage beëindiging algemene bijstand vanwege werk) (Oss 38,7% en landelijk 38,1%) en naar onderwijs met studiefinanciering (Oss 6,7% en landelijk 3,9%).

In 2021 hebben daarnaast nog 55 mensen parttime of tijdelijk werk gevonden. In totaal ontvangen gemiddeld 187 inwoners per jaar naast hun parttime baan een uitkering.

Hun uitkering is niet beëindigd maar de hoogte van de uitkering is lager door het ontvangen van eigen inkomen. Met deze inkomstenkorting werd in 2021 gemiddeld 118.630 euro per maand bespaard op het BUIG budget.

Niet-uitkeringsgerechtigden (NUG)

Wij voeren een actief NUG-beleid op kwetsbare jongeren en mensen uit het doelgroepregister. We geven dienstverlening aan 142 mensen zonder uitkering, meestal jongeren.

We hebben daarvan 86 NUGers in traject naar werk of scholing. Daarnaast werken 56 NUGers bij een reguliere werkgever. Zij ontvangen via ons jobcoaching. Jobcoaching is begeleiding op de werkplek voor zowel de werknemer als de werkgever. De werknemer krijgt extra aandacht op de werkplek waardoor de kans op uitval lager is. En via jobcoaching leert de werkgever om te gaan met een werknemer met een arbeidsbeperking.

Meldpunt kinderopvangtoeslagaffaire

Begin december 2020 hebben wij een speciaal meldpunt ingericht voor gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire. Doel van het meldpunt is dat inwoners van de gemeente Oss de mogelijkheid krijgen om de eventuele gevolgen van deze affaire met de gemeente te bespreken. Denk daarbij aan problemen rond huisvesting en opeenstapeling van (andere) schulden. We hebben de komst van het Osse meldpunt gecommuniceerd via de website, social media en het Osse weekblad. Een medewerker van Werk en Inkomen is vast aanspreekpunt voor alle gedupeerde ouders in Oss.

Tot op heden hebben 98 Osse inwoners zich gemeld als mogelijke gedupeerde. 38 inwoners zijn tot nu toe door de Belastingdienst als daadwerkelijke gedupeerde aangemerkt. 30 inwoners hebben zich bij het Osse meldpunt gemeld voor vragen of intensievere dienstverlening. Van 6 inwoners zijn schulden kwijtgescholden bij de afdeling Werk en Inkomen. In totaal gaat het om 22.659 euro.

Veel inwoners wachten nog op een integrale beoordeling door de Belastingdienst. De afhandeling van deze beoordeling neemt veel tijd in beslag en wordt ook steeds vaker uitgesteld. Er komt daarnaast nog een financiële regeling voor kinderen en ex-partners van gedupeerden. Nog niet duidelijk is hoe deze regelingen er uit gaan zien. Mogelijk krijgen gemeenten hier ook een rol in. Uitstel en regelingen die onduidelijk zijn, vraagt veel van inwoners. Voorlopig houden we dit meldpunt in stand zodat we er voor inwoners kunnen zijn als dat nodig is.

Tegenprestatie

Op 31 december 2021 verrichten 288 mensen met een bijstandsuitkering vrijwilligerswerk. Naast mantelzorgtaken vallen hier onder bijvoorbeeld vrijwilligersactiviteiten in de wijk, met ouderen, met jongeren en/of op sport en cultureel gebied. Bij elke vorm van contact wordt de mogelijkheid tot vrijwilligerswerk onder de aandacht gebracht. Dit doen we in samenwerking met Ons Welzijn. De effecten op sociale participatie zijn positief en significant. Mensen worden actiever in hun sociaal netwerk waardoor een proces van terugtrekking en berusting, die hoort

bij een situatie van deprivatie en armoede, kennelijk wordt doorbroken. Dit is een belangrijk effect omdat het een indicatie is voor het oppakken van de eigen verantwoordelijkheid en regie. Het niet bij de pakken neer gaan zitten en contacten leggen en onderhouden is de motor tot verbetering van de eigen situatie. Het is een indicatie voor het herwinnen vertrouwen in eigen kunnen.

Veranderopgave inburgering / Wet inburgering

2021 stond in het teken van de voorbereidingen op de nieuwe Wet Inburgering (officiële afkorting Wi2021) die vanaf 1 januari 2022 van kracht is.

De voorbereidingen zijn zowel lokaal als regionaal opgepakt. In onze arbeidsmarktregio is er een regionaal beleidsoverleg speciaal met dit doel. De leerroute B1 wordt gezamenlijk ingekocht bij het regionale ROC. Oss heeft de leerroute Zelfredzaamheid (Z-route) ook bij het regionale ROC ingekocht en we hebben met Vluchtelingenwerk en Thuis in Oss subsidieafspraken gemaakt over hun rol en taken bij inburgering.

In onze eigen gemeente waren (en zijn nog steeds) diverse werkgroepen bezig met het inrichten van de diverse werkprocessen, het uitwerken van de leerroutes, het opzetten van de Module Arbeid en Participatie (MAP), het voorbereiden van financiële zelfredzaamheid, de Brede intake en het opzetten van het Plan Inburgering en Participatie (PIP).

In de voorbereiding ondervonden we op een aantal onderdelen vertraging door de Corona-crisis en de maatregelen, die daaraan verbonden zijn. Trainingen en trajecten moesten stoppen, konden niet starten of werden digitaal. Intakes moesten digitaal.

Toch is het gelukt om inburgeraars die in 2021 in Oss zijn komen wonen, gedeeltelijk in de geest van de nieuwe wet van dienst te zijn. Zo kregen zij een brede intake, voerden we de Module Arbeid en Participatie uit en kregen zij meer informatie over en hulp bij het inburgeren.

Op 1 juli is de opinienota nieuwe Wet inburgering in de commissie Sociaal Bestuurlijk besproken. De opmerkingen vanuit de raadscommissie zijn verwerkt in de beleidsnota Wi2021. Deze is, samen met de verordening Wi2021 op 16 december door de gemeenteraad vastgesteld.

Op 1 januari 2022 stond alles klaar om de eerste nieuwe inburgeraars te ontvangen. Natuurlijk zal in 2022 nog het een en ander aangepast en aangescherpt worden, maar de basis voor de uitvoering is aanwezig.

Vergunninghouders: huisvesting, participatie en werk

In 2021 zijn in totaal 143 vergunninghouders vanuit een AZC in Oss gehuisvest. Dit is gelukt in goede samenwerking met de woningcorporaties. We hebben hiermee ruim voldaan aan de wettelijke taakstelling huisvesting vergunninghouders.

Ter vergelijking: in heel 2020 zijn 64 vergunninghouders vanuit een AZC in Oss komen wonen. De huisvestingstaakstelling voor de 1^e helft van 2022 bedraagt 53 personen.

Het totaal aantal vergunninghouders(gezinnen) dat op 31 december 2021 een uitkering ontvangt vanuit de participatiewet is 151. Op 31 december 2020 waren dit er 130.

In 2021 zijn in totaal 56 vergunninghouders(gezinnen) uitgestroomd. 5 daarvan hadden een tijdelijke Tozo uitkering. Van de overige 51 zijn 39 vergunninghouders(gezinnen) uitgestroomd naar werk of een opleiding.

Taalachterstand en educatie

Iedereen met een taalachterstand én een plicht om in te burgeren is zelf verantwoordelijk voor het leren van de Nederlandse taal. Dit is zo geregeld in de Wet inburgering. Met de wetwijziging in 2022 verandert dit. Tot die tijd volgen consulenten de taalontwikkeling van inburgeringsplichtigen met een uitkering nauwgezet en gaan met de betrokkenen in gesprek over hun vorderingen. Het gaat om vergunninghouders.

Alle andere uitkeringsgerechtigden met een taalachterstand krijgen na de intake of hercontrole een onderzoek naar het taalniveau en omstandigheden die van invloed zijn op het taalniveau. Op basis van dit onderzoek krijgt iemand een (in het kader van de wet Taaleis verplichte) taal cursus aangeboden bij ROC de Leijgraaf, Capabel Taal of gaat iemand een cursus volgen bij organisaties als het Taalhuis, ONS Welzijn (onder andere Ons Huis van de Wijk en Talentcentrum), Bibliotheek of het Maaslandgilde.

Verder zijn er ook inwoners voor wie Nederlands de moedertaal is en die de basisvaardigheid taal willen verbeteren (NT1). Of inwoners die basisvaardigheden anders dan de taal onvoldoende beheersen. Het gaat dan bijvoorbeeld om digitale vaardigheden, rekenen en budgetteren. Zij komen in aanmerking voor een door de gemeente betaalde cursus.

In 2021 hebben wij 174 aanmeldingen beoordeeld. Deze aanmeldingen kwamen o.a. vanuit Werk & Inkomen, UWV, ONS Welzijn, Taalhuis, Verdihuis en ook zelfmelders.

Van de 174 aanmeldingen zijn er 149 voor het leren van het Nederlands als tweede taal (NT2).

Binnen de aanmeldingen zijn er 27 voor de wet Taaleis. Van deze personen komen er 12 oorspronkelijk uit Turkije, 4 uit Midden-en Oost Europa en 11 uit diverse andere landen.

De medewerkers van Werk en Inkomen werken nauw samen met de coördinator en vrijwilligers van het Taalhuis Oss. Dit met als gezamenlijk doel om zoveel mogelijk inwoners van Oss een passend educatie-aanbod te doen. En om daarbij ook meer laaggeletterden van Nederlandse afkomst te bereiken.

Corona had ook in 2021 veel invloed op de educatie cursussen. Regelmatig kon op locatie geen les gegeven worden vanwege op dat moment geldende maatregelen. De lessen werden digitaal gegeven. De meeste cursisten hebben hier moeite mee.

Ook was het aanbod in laagdrempelige cursussen in bijvoorbeeld de wijkcentra minder dan in andere jaren.

Aantal educatietrajecten

In 2021 werden in totaal 219 educatietrajecten vanuit de Wet educatie betaald. 123 bij Capabel Taal en 96 bij ROC de Leijgraaf. Een aantal trajecten is al in 2020 gestart en liep door in 2021.

CRISISAANPAK

In maart 2020 zijn we gestart met de uitvoering van de Tozo-1 regeling. Deze Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers is gedurende de aanhoudende coronacrisis telkens verlengd. Inmiddels draait de economie weer en is de werkloosheid laag. Daarom zijn de steunmaatregelen beëindigd. Tozo-5 regeling is op 1 oktober 2021 afgelopen. We hebben in totaal 2876 Tozo aanvragen levensonderhoud afgehandeld. Daarnaast hebben nog 264 mensen gebruik gemaakt van een Tozo lening bedrijfskapitaal.

De ondersteuning aan ondernemers loopt wel gewoon door. Denk daarbij aan heroriëntatie, begeleiding naar werk of advies rondom geldzorgen. Als financieel vangnet maken we vanaf 1 oktober 2021 gebruik van de tijdelijke BBZ regeling-light. Voor gedupeerde ondernemers geldt dan geen vermogenstoets. Het bedrijf moet wel levensvatbaar zijn.

In het vierde kwartaal 2021 hebben 17 ondernemers hiervan gebruik gemaakt.

Met vriendelijke groet,

C.P.W. van Geffen,

Wethouder Werk & Inkomen en Onderwijs